

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความต้องการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรทางการพยาบาล การพัฒนาตนเองของพยาบาลมีผลกระทบต่อถึงคุณภาพของการพยาบาล การพัฒนาองค์การ รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพด้วย การพัฒนาบุคลากรนั้นทำได้ยาก แต่เห็นผลในระยะยาวปัญหาที่คือ ถ้าผู้รับการพัฒนาไม่ได้เกิดความรู้สึกต้องการที่จะพัฒนาแล้ว จะอบรมกี่ครั้งก็ไม่ได้อผล ฉะนั้นการพัฒนาปรับปรุงงานจึงขึ้นอยู่กับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในองค์การ

จากรายงานการวิจัยหลายฉบับในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513-2521 พบปัญหาคล้ายๆกันประการหนึ่ง คือ พยาบาลประจำการส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อด้วยเหตุผลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะและคุณวุฒิของตนเอง เพื่อยกระดับความเป็นวิชาชีพและมาตรฐานการพยาบาลให้สูงขึ้น และเพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง แต่พยาบาลส่วนรวมมีความเห็นว่ามีโอกาสน้อยมากในการศึกษาต่อ หรือเข้าร่วมประชุมวิชาการ ฟังการบรรยายต่างๆที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ในขณะที่ฝ่ายบริหารพยาบาลให้ความเห็นว่า เปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรพยาบาลได้ศึกษาต่อตามความจำเป็นและเหมาะสม และได้จัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่เจ้าหน้าที่พยาบาลเป็นประจำ

ปัญหาการพัฒนาบุคลากรพยาบาลมีมานานมาก การศึกษาวิจัยเมื่อปี 2521 ของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยและกองงานวิทยาลัยพยาบาลพบว่า ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรอันมีผลกระทบต่อคุณภาพการพยาบาล คือ ตัวของพยาบาลเองเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความพึงพอใจในงาน มีความรู้สึกว่าการปฏิบัติการพยาบาลเป็นงานประจำ ไม่จำเป็นต้องติดตามประเมินผลด้านพยาบาลเองขาดความอดทน ไม่สู้งาน นอกจากนั้น นโยบายและการบริหารงานของผู้บริหารที่แตกต่างกันไป การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรไม่ได้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง เช่น การอนุมัติให้ลาศึกษาต่อ การสนับสนุนให้เข้าร่วมสัมมนาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การส่งไปศึกษาคูณเหล่านี้ ทำให้การพัฒนาไม่ทันกับความต้องการของบุคลากรพยาบาลและสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของกนิษฐา ธนสารศิลป์ ซึ่งได้ทำการศึกษาเมื่อปี 2519 การศึกษาภายหลังจากการศึกษารั้งก่อน การศึกษาของกนิษฐา ธนสารศิลป์ พบว่าผู้บริหารพยาบาลและพยาบาลประจำการสภากาชาดไทย มีสัดส่วนความถี่ในการรับรู้ต่อการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาบุคลากรไม่ตรงกัน นั่นคือ ผู้บริหารทางการพยาบาลได้ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนา

บุคลากรมาก ขณะที่พยาบาลประจำการได้รับกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรน้อย

การพัฒนาบุคลากรพยาบาลทุกคนทุกระดับเป็นเรื่องจำเป็น และต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพราะวิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์และพยาบาลได้พัฒนาอย่างรวดเร็วมาก การพัฒนาบุคลากรพยาบาลจะทำให้บุคลากรเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และนำความสำเร็จมาสู่องค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของคูเปอร์ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วร่วมกับเทคโนโลยีที่พัฒนาไปไกล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และขยายบทบาทหน้าที่ของพยาบาลอย่างมาก การศึกษาในระบบที่เป็นแบบแผน ไม่สามารถสนองความต้องการการเรียนรู้ของพยาบาลได้อย่างเพียงพอ พยาบาลจึงควรหาวิธีการอื่นช่วยในการเรียนรู้ วิธีการหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีแบบแผน ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเองวิธีหนึ่ง คูเปอร์ยังพบว่า พยาบาลส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่รู้ เขาเรียนรู้บทบาทหน้าที่จากการทำงานและประสบการณ์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยบังเอิญมากกว่าเรียนรู้โดยมีการวางแผน และเป็นความจริงที่ว่า บุคคลสามารถพัฒนาการเรียนรู้จากประสบการณ์ได้โดยการรู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ หาข้อสรุป และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะให้เกิดผลที่สุดควรมีการวางแผนที่รอบคอบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงเป้าหมายตามที่ต้องการ

การศึกษาต่อเนื่องไม่จำเป็นต้องเป็นการศึกษาในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ (อัสนีย์, 2523) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยวิธีต่างๆ เป็นต้นว่า การร่วมประชุมทางวิชาการและการปฏิบัติการ การเข้าร่วมสัมมนาหรือการอ่านหนังสือคำร่าต่างๆ ก็เป็นการเพิ่มเติมความรู้ได้ ตัวพยาบาลเองควรได้หาโอกาสพัฒนาตนเองโดยการศึกษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถ ฟิกนีสัยตนเองให้เป็นผู้รักเรียนอยู่เสมอ จะช่วยให้การปฏิบัติการพยาบาลดีขึ้นโดยอัตโนมัติ ถึงแม้ว่าจะถูกจำกัดด้วยเวลา สถานศึกษา การยอมรับ และการให้โอกาสของผู้บริหารในหน่วยงาน

พยาบาลทุกระดับควรต้องได้รับการเอื้ออำนวยให้ได้สร้างความเป็นผู้นำในตัว เพราะงานพยาบาลต้องการการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหาและการปกครองคนให้ทำกาพยาบาลด้วยคุณภาพ การพยาบาลจึงต้องใช้ทักษะการบริหารและการจัดการควบคู่กันไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้พยาบาลวิชาชีพไม่ว่าเมื่อจบการศึกษามันพื้นฐานแล้ว จะสามารถปฏิบัติการได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพสูง แต่จะต้องมีการเรียนรู้จากงานและประสบการณ์ นอกจากนี้ยังต้องมีการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ทางทางการแพทย์ที่เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอยู่เสมอ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานที่ทันสมัย ซึ่งตรงกับหลักการศึกษาค้นคว้าหนึ่งของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ที่ว่า "การพยาบาลเป็นศิลป์และวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นต้องก้าวหน้าอยู่เสมอ" พยาบาลต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เพื่อที่จะทำงานได้อย่างมีเหตุผล และให้บริการพยาบาลที่สนองความต้องการของผู้ป่วยได้ นอกจากนี้ ยังต้องมีความสามารถที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยน

แปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วของโลก พยาบาลต้องปรับปรุงตนเองให้มีพื้นฐานความรู้และทักษะทางวิชาชีพอยู่เสมอ และต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จุดมุ่งหมายส่วนรวมของวิชาชีพพยาบาลได้พยายามย้ำอยู่เสมอว่า พยาบาลที่เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ควรพยายามใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม เพื่อช่วยให้มีความรู้กว้างขวางและทันสมัย ขณะนี้วงการวิชาชีพพยาบาลมีการตื่นตัว พยาบาลจำนวนไม่น้อยได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หากทางเพิ่มเติมความรู้ในทุกด้านและทุกวิถีทาง แต่ก็ยังมีพยาบาลจำนวนมากที่สนใจและพึงพอใจเพียงงานที่ทําเป็นกิจวัตรเท่านั้น การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย ขาดการชักจูงหรือขาดการกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ลักษณะงานของพยาบาล ต้องให้การดูแลผู้ป่วยทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่เพียงแต่ผู้ป่วยเท่านั้น ยังต้องจัดการงานทุกอย่างในหอผู้ป่วยให้ดำเนินไปด้วยดี ระบบการทำงานของพยาบาลเช่นนี้ ไม่เอื้ออำนวยให้พยาบาลได้มีโอกาสชวนชวยหาความรู้มากนัก ถ้าพยาบาลไม่สนใจพัฒนาตนเอง ก็จะทำให้ก้าวไม่ทันกับวิทยาการใหม่ๆ พยาบาลจึงควรจะมีการวางแผนในการศึกษาด้วยตนเองให้เหมาะสมกับเวลาและลักษณะงานของตนเอง จึงจะสามารถสนองความต้องการการพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคลได้ คูเปอร์ (Signe S. Cooper, 1980) กล่าวไว้ว่า การปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาลจะเกิดขึ้นได้จากการที่พยาบาลมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นั่น พยาบาลวิชาชีพที่แท้จริงจะต้องเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลา และตระหนักว่าประสบการณ์ต่างๆทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ต้องเป็นความต้องการของบุคคลเอง ไม่มีใครสามารถบังคับให้เรียนรู้ได้ การเรียนจึงเป็นงานเฉพาะบุคคล โดยเขาจะเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง พยาบาลวิชาชีพแต่ละคนมีความสนใจและต้องการความรู้ต่างกัน อีกทั้งวิธีการเรียนรู้ก็ต่างกัน ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพแต่ละคนจึงควรมีการวางแผนการพัฒนาตนเองด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ตามเป้าหมายของตนเอง และเกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ

วิเชียร ทวีลาภ ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพพยาบาลเป็นพยาบาลประจำการ มีกระบวนการของการปฏิบัติงานนั้นวิชาชีพที่ทุกคนควรปฏิบัติ โดยใช้วิธีคิดว่าทางวิทยาศาสตร์ ใช้ความรู้เกี่ยวกับผู้ป่วยและวิธีหลักในการปฏิบัติงานวิชาชีพ พัฒนาตนเองให้เกิดความรู้ใหม่ เกิดความคิด และวิธีปรับปรุงงานที่ปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งปฏิบัติตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ศึกษาในด้านคุณธรรม และมีกณการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

จากข้อคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า พยาบาลที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่เขียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม ชวนชวยหาความรู้เพิ่มเติมทั้งทางด้านวิชาชีพพยาบาล และทางด้านวิชาการแขนงอื่นๆ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ นอกจากนี้ คัมภีร์ มัลลิกะมาส (2518) ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีประการหนึ่งของพยาบาลว่า เป็นผู้สามารถในการทำงาน ทำงาน

อย่างมีขั้นตอน มีระเบียบและประหยัด มีระบบในการทำงาน รู้หลักของเทคนิคต่างๆ และปฏิบัติตามขั้นตอนของงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ชวนช่วยหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่ตนเอง รู้ขอบเขตการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และพยายามรักษามาตรฐานให้คงที่ และถูกต้องตามสิทธิทางกฎหมาย

ในทบวงมหาวิทยาลัย หัวใจสำคัญของการพยาบาลไม่เพียงแต่การให้บริการพยาบาลที่เป็นเลิศเท่านั้น ยังต้องรับผิดชอบในด้านการศึกษาและการวิจัย ซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งผลิตบุคลากรระดับวิชาชีพที่สำคัญ เป็นศูนย์กลางของวิชาการ และยังเป็นแหล่งเผยแพร่วิชาการ โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้มีการจัดประชุมวิชาการภายใน สำหรับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งโรงพยาบาลยังเป็นที่ฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพเกือบทุกระดับ โดยเฉพาะนักศึกษาแพทย์ และนักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้พยาบาลต้องมีการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลจะต้องมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ทั้งการปฏิบัติการพยาบาลและวิชาการให้สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ขององค์การ นอกจากนี้ พยาบาลวิชาชีพทุกคนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษาพยาบาล มีความสามารถทางการพยาบาลในการนิเทศนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นแบบอย่างของผู้ใฝ่รู้ มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่ทันสมัย และสอดคล้องกับนโยบายสาธารณสุขแห่งชาติ นำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้า และทันสมัยอยู่เสมอ

ความก้าวหน้าและความคืบหน้าของวิชาชีพย่อมขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการวิชาชีพเอง ที่จะทำให้อสังคมนตรี และเชื่อถือมากขึ้นเพียงใด (ลอ อุดมกร, 2521) วิชาชีพพยาบาลต้องการผู้มีความประพฤติดีควบคู่ไปกับมีความรู้ มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อปฏิบัติงานบริการที่มีมาตรฐานแก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่เป็นอมตะของ ฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ที่ว่า "วิชาชีพไม่ต่างอะไรกับประเทศชาติ จะเจริญเฟื่องฟูอยู่ได้ย่อมขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคน สำนึกในหน้าที่รับผิดชอบของตน ที่จะกระทำให้กับวิชาชีพ และร่วมมือปฏิบัติเพื่อวิชาชีพ" นั่นคือ พยาบาลวิชาชีพทุกคนมีงานสำคัญเท่ากันที่จะหันเหวิชาชีพให้ไปสู่เป้าหมาย

พยาบาลจะพัฒนาตนเองอย่างไรเป็นเรื่องยาก แต่ก็คงไม่เกินกำลังความสามารถขอเพียงแต่ให้เกิดความรู้สึกต้องการพัฒนา และมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง สิ่งสำคัญยิ่งในการที่จะพัฒนา คือ แรงกระตุ้น หรือ เหตุผล หรือจุดบันดาลใจว่าทำไมจึงต้องพัฒนา และเกิดความอยากพัฒนาตนเองขึ้นมา

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นว่า การพัฒนาตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อการพัฒนา

บุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรพยาบาล การพัฒนาบุคลากรมีผลกระทบต่อคุณภาพของการพยาบาล แต่เนื่องจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรยังไม่ได้สัดส่วนกับความต้องการที่แท้จริง และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น ได้มีการค้นคว้าทฤษฎีทางการพยาบาล เพิ่มความชำนาญพิเศษเฉพาะสาขา เป็นต้น พยาบาลวิชาชีพจึงควรให้ความสนใจและพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าของวิชาชีพอย่างมีแบบแผนและขั้นตอน ในส่วนของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ซึ่งถือเป็นแหล่งวิชาการ เป็นผู้นำในการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นแหล่งให้การศึกษา และผลิตบุคลากรวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร และความก้าวหน้าของวิชาชีพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการบริการพยาบาล

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงกิจกรรมการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยว่า กิจกรรมการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเป็นอย่างไร มีการวางแผนเพื่อพัฒนาคณะอย่างต่อเนื่องหรือไม่ รวมถึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากิจกรรมการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลสงขลานครินทร์
2. ศึกษาความสัมพันธ์ของการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพกับประสบการณ์ แขนงที่ทำงาน และตำแหน่งงาน
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

สมมติฐานในการวิจัย

กิจกรรมการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ แขนงที่ทำงาน และตำแหน่งงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตการศึกษา เฉพาะพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 แห่ง คือ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาธิบดี

โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลสงขลานครินทร์

2. ศึกษากิจกรรมการพัฒนาคณะของพยาบาลวิชาชีพในด้านวิชาการและทักษะการปฏิบัติพยาบาล ซึ่งครอบคลุมการปฏิบัติ 3 ประเภทคือ การศึกษาค้นคว้า การเข้ารับการอบรมรูปแบบต่างๆ และการศึกษาดูงานรวมทั้งการศึกษาต่อในสถาบันศึกษาต่างๆ การปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้มีขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้นตอนคือ การประเมินความต้องการพัฒนาคณะ การวางแผนในการพัฒนาคณะ การปฏิบัติการพัฒนาตนเองตามแผน และการประเมินผลการพัฒนาคณะ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อตกลงว่าพยาบาลวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะตอบตามความเป็นจริงที่ตนปฏิบัติ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การพัฒนา หมายถึงการทำให้เจริญขึ้น เจริญใน 3 ทาง คือ เจริญทางความสามารถในหน้าที่การงาน เจริญทางปัญญา และเจริญทางคุณธรรม

2. การพัฒนาคณะ หมายถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้มีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพ เพื่อปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทางวิชาการ ดำรงชีวิตอย่างมีจุดหมาย มีอุดมการณ์ และสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เจริญงอกงามทั้งทางด้านการทำงาน ปัญญา และคุณธรรม

3. กิจกรรมการพัฒนาคณะ หมายถึง การปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมการปฏิบัติ 3 ประเภท คือ การศึกษาค้นคว้า การเข้ารับการอบรมรูปแบบต่างๆ การศึกษาดูงานรวมถึงการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้นทั้งทางด้านวิชาการ เทคนิควิชาชีพ และทักษะการปฏิบัติพยาบาล สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้มีความก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพในการทำงาน ปัญญา และคุณธรรม

4. การประเมินตนเอง (Assessment) หมายถึง การสำรวจความต้องการการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งจะต้องรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในด้านเป้าหมายตนเอง เป้าหมายวิชาชีพ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติพยาบาล รวมถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยให้พยาบาลวิชาชีพสามารถลำดับความต้องการพัฒนาคณะ สามารถกำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการเรียนรู้ของพยาบาลเอง และกำหนดเวลาที่เหมาะสม เพื่อช่วยในการตัดสินใจวางแผนการพัฒนาตนเองได้

5. การวางแผนการพัฒนาดตนเอง (Planning) หมายถึง การตัดสินใจของพยาบาลวิชาชีพที่จะดำเนินกิจกรรมการพัฒนาดตนเองในรูปแบบใดที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เวลา และได้ประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการประเมินผลตามรูปแบบที่กำหนด

6. การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาดตนเอง (Implementation) หมายถึง การที่พยาบาลวิชาชีพนำแผนงานการพัฒนาดตนเองที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติอย่างมีวินัย สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกิจกรรมและเวลาที่กำหนดได้สำเร็จ และหาทางแก้ไขเปลี่ยนแผนใหม่โดยไม่มีหยุดกระบวนการเมื่อมีอุปสรรค

7. การประเมินผลการพัฒนาดตนเอง (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลความก้าวหน้าในการพัฒนาดตนเองของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อว่าได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ เป้าหมายต่อไปควรเป็นอะไร และเริ่มเป้าหมายต่อไปเป็นวงจร แต่ถ้าไม่สำเร็จตามแผนต้องประเมินหาสาเหตุ และปรับแผนใหม่เพื่อแก้ไขปัญหานั้นจนสามารถดำเนินแผนต่อไปได้จนสำเร็จ

8. พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง บุคลากรทางการพยาบาลซึ่งจบการศึกษาวิชาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย ได้รับอนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะสาขาพยาบาลชั้นหนึ่ง ปฏิบัติงานในหน่วยที่รับผู้ป่วยไว้รักษาประจำของแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม สูติรีเวชกรรม และแผนกหูด คอ จมูก ในโรงพยาบาล มีหน้าที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้ป่วย ครอบครัว และผู้ที่มารับบริการ ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ตรวจการพยาบาล พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลประจำการ

9. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่เริ่มต้นทำงานจนถึงปัจจุบันเป็นจำนวนปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารในการจัดประสบการณ์สิ่งแวดล้อม และคำแนะนำในการกระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพมีการพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทั้งต่อตนเองและต่อวิชาชีพ

2. ใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะทางแก้ไขปัญหา หรืออุปสรรคที่ขัดขวางต่อการพัฒนาดตนเองของพยาบาล

3. ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาวิจัยต่อไป